

İLETİŞİM DİLİ OLARAK SANATIN GELENEKSEL TEMEL SORUNU: BARIŞ

Sedat CERECİ*

Öz

Bu çalışma, bir iletişim dili olarak sanatla barış arasındaki ilişkiyi değişik örnekler yoluyla araştırmakta ve sanatın barışa katkıda bulunma yolları değerlendirilmektedir. Sanat, öncelikle bir iletişim aracı olarak ele alınmakta ve barış adına yapılan sanat çalışmaları vurgulanmaktadır. Sanat, ilk insanlardan bu yana anlatım amacıyla kullanılmış; insanlar yaşamlarını ve özellikle temel sorunlarını başkalarına aktarmak için sanattan yararlanmışlardır. Sanatın çeşitli araçlar kullanması ve herkese seslenebilmesi onun en büyük avantajıdır ve sanat insanlardaki pek çok duyguyu devindirebilme gücüne sahip bir iletişim aracıdır. Sanatın temel amacı sorun çözmektir ve her zaman bir sorunu konu edinerek onun çözümünü insanlara anlatmaya çalışmaktadır. İnsanlar İlk Çağlardan bu yana sık sık savaşmışlar ve sanat her zaman savaşlara değinmiş ve özellikle savaşların vahim sonuçlarını ele almıştır. Çok sayıda duvar resimleri, kabartmalar, tablolar, gravürler, tiyatro oyunları, danslar, opera gösterileri, minyatür, müzik, sinema filmleri savaşı anlatmış ve insanları uyarmış, insanları barışa çağırmıştır. Sürekli barışa gereksinim duyan insanlar, sanattan da sürekli barış iletileri almışlardır. Sanat, çok estetik ve vurgulu anlatımlarla insanlara barışı anlatmış ve pek çok zaman etkili olmuştur. İletişimin olumlu sonuçlanması, iletinin doğru kodlanması ve anlaşılabilir biçimde aktarılmasıyla ilgilidir. Sanatçılar dikkatlice ve özenle iletilerini kodladıkları ve en çekici biçimde aktardıkları için çok sayıda insanı etkilemektedir.

Anahtar Sözcükler: Sanat, iletişim, barış, savaş, ileti.

MAIN TRADITIONAL PROBLEM of ART AS AN COMMUNICATION LANGUAGE: PEACE

Abstract

This study aims to investigate relation between peace and art as a communication language via different samples, and evaluates ways of contribution of art on peace. Art is firstly dealt as a communication language and art works which are produced for peace are emphasized. Art is used for expression since the first people and people used art to tell their lives and especially to tell their main problems to others. The most important advantage of art is that art use many different instruments and art can address everybody and art has power which impel many feelings in people. Main goal of art is to solve problem and art always handles a problem and try to tell people its solution. People often fought since the Firts Era and art always handled fights of people and especially handled desperate consequences of wars. Numerous wall paintings and reliefs and paintings and engraving and theatre and dances and opera performances and miniature and musiz and cinema films told war and warned people and invited people to peace. People always need peace and they always peace messages from art. Art told people peace in aesthetic and emphatic expressions and it mostly was effective. Positive result of communication is concerned with true codification and to convey message truly. Artists encode their messages carefully and convey in attractive ways, therefore they affect very many people.

Key Words: Art, communication peace, war, message.

* Prof. Dr., Mustafa Kemal Üniversitesi, İletişim Fakültesi, s.cereci@gmail.com

Giriş

Bu çalışmada, 21. yüzyılın çatışma ve savaşlarla dolu ortamından yola çıkılarak barışı sağlama çabalarına değinilmiş; bu kapsamda barışı en etkili biçimde anlatan araçlardan biri olan sanatın niteliği ve barış konulu sanat örnekleri ele alınmıştır. İlk çağlardan bu yana etkili bir anlatım aracı olarak kullanılan sanat bu çalışmada bir iletişim aracı olarak değerlendirilmiş, insancılık ve doğaseverlik kaygıları taşıyan sanatçıların özenle kodladıkları iletilerle oluşan sanatın barışa katkısı vurgulanmıştır. İletişim de sanat da ilk çağlardan bu yana insanların temel gereksinimlerini gidermek için kullanılmış, sanat insanların düşünce ve duygularını aktarmaya yararırken, yaşamı da güzelleştirmiştir.

İlk çağlarda, önce avlanmak için silahı üreten insan daha sonra çıkarları için silah kullanmaya başlamış ve çıkar düşüncesi ilk çatışmaları başlatmıştır (Quntar vd., 2015: 156). Hemen hemen tüm toplumlarda barış yanlısı, insanları barışa çağıran toplum önderleri olsa da tarih çoğunlukla savaşları kaydetmiştir (Litwack, 2009: 23). Savaştan mağdur olan insanlar, özellikle kadınlar ve çocuklar sık sık barış çağrısı yapmış, ancak çağrıları karşılıksız kalmıştır. Barışı en etkili anlatan araç yine de sanat olmuştur (Taylor, 2012: 47). Sanatın insanlara sıcak ve hoş gelen yüzü barışı derin anlamıyla anlatabilmiş, düzenli ve güzel bir yaşam için barışın gerekliliğini vurgulayabilmiştir.

İnsanlar bilimde ve teknolojide gelişmeler yaşamış, devrimler yapılmış, uzaya gidilmiş, rahat ve kolay bir yaşamın koşulları oluşmuştur. Ancak buna rağmen insandaki ilkel çıkar düşüncesi ve egemenlik duygusu bitmemiş, daha da artarak şiddeti ve çatışmaları beraberinde getirmiştir. Pek çok uygarlık aracını elde eden modern çağ insanı, ilkel çağ insanlarından daha çok savaşmaya başlamış; barış yeryüzünün en büyük ihtiyacına dönüşmüştür. Bu bağlamda sanat, en tarihsel rolünü üstlenmiştir (Cassidy, 2012: 107). Modern çağın teknikleriyle çok değişik araç ve biçimlere sahip olan sanat, insanları, özellikle de çıkar, güç ve egemenlik ardında olanları barışa çağırmak için, barışı anlatabilmek için daha çok çaba harcamaktadır.

İzmir'in Karşıyaka Belediyesi tarafından 2014 yılında düzenlenen Uluslararası Karşıyaka Festivali'nin için teması 'barış' olarak belirlenmiş ve kentin dört bir yanında, barış vurgusunun yapılacağı onlarca sanat, spor ve kültür etkinliği gerçekleştirilmiştir. Barış her zaman sanatçının aklındaki temel tema olurken, modern çağlarda savaşların ve çatışmaların dünyanın her yanına yayılması ve şiddetini artırması nedeniyle sanatla daha sık buluşmaya başlamıştır (<http://www.gozlemgazetesi.com/>, 2014). Resim, fotoğraf, heykel, tasarım, tiyatro, bale barışın en çok tema olarak kullanıldığı sanatlar olurken, sanatçılarda savaşı unutturacak, insanlara evrendeki güzellikleri ve iyiyi çağırabilecek düşünceler ve temalar yaygınlaşmaktadır.

İstanbul Şehir Tiyatroları 2015-2016 dönemini 7 Ekim'de "barış" temasıyla açmıştır. [Şehir Tiyatroları](#) Genel Sanat Yönetmeni [Erhan Yazıcıoğlu](#), "Bugün gördüğümüz gibi biraz daha [güler](#) yüzlüyüz her şeye rağmen. Biraz daha renkliyiz ve daha da umut doluyuz. Çünkü

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 55 Mayıs - Haziran 2016

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN

<http://www.akademikbakis.org>

beklentisi çok az olan bu meslekte bizim karnımızı önce umut, sonra umut daha sonra da barış doyuracaktır” diyerek barışa vurgu yapmıştır (<http://www.haberler.com>, 2015). Sanatın başka pek çok alanında da barış temalı yarışmalar düzenlenmekte, sergiler açılmakta, etkinlikler planlanmaktadır. Tüm dünyadaki insanlar, tarih içinde barışa en çok gereksinim duydukları dönemlerden birini yaşadıkları için barış temalı etkinliklerden ve üretimlerden yarar beklemektedir.

Uluslararası Folklor Festivalleri ve Geleneksel Sanatlar Konseyi (CIOFF) tarafından Dünyanın En İyi Kültür ve Sanat Festivali Ödülü’ne değer görülen Büyükçekmece Kültür Sanat Festivali de 2015 yılındaki temasını “barış olarak belirlemiştir. Konserlerin ön plana çıktığı etkinlikte 64 ülkeden yaklaşık 1600 sanatçının Mimar Sinan Köprüsü üzerinde el ele tutuşarak barış mesajı vermeleri büyük yankı uyandırmıştır (<http://www.milliyet.com.tr/>, 2015). Toplumsal yapı ve sorunlar konusunda siyasetçilerden daha duyarlı olan sanatçılar, barış kavramını uygulamalarıyla birlikte tüm dünyaya duyurabilmek için ellerinden geleni yapmaktadır.

İstanbul Tarihi Yarımada Güzel Sanatlar ve Kültür Derneği tarafından 2015 yılında üçüncüsü düzenlenen İstanbul Uluslararası Küçük Harfler Büyük Düşler Çocuk ve Gençlik Tiyatrosu Festivali de temasını “barış” olarak belirlemiştir. “Dünyanın hiç susmayan savaş çığırktanlarına inat tüm oyunlarımız barış için. Tüm Çocukların barış içinde yaşayacağı bir dünyanın bir an önce sağlanabilmesi ümidiyle festival komitesi tarafından seçilen barış teması yolu sanattan hele tiyatrodan geçen herkesin dört elle sarılması gereken bir olgu şüphesiz” diyerek açıklama yapan festival komitesi, barışın farklı kültürlerle yansıtılmasının çok daha anlamlı olduğunu dile getirmiştir (<http://www.tarihiyarimada.org/festival>, 2015). Barışa en çok gereksinim duyan toplumların çok unsurlu toplumlar olması kadar, barışı değişik unsurlardan oluşan sanatçıların bir arada anlatması da çok anlamlı karşılanmaktadır.

Çanakkale’de 3’üncüsü "100. Yıla Barış Şarkıları" temasıyla düzenlenen 2015 Çanakkale Korolar Festivali barış mesajları ile başlamıştır. Çanakkale Belediye Başkanı Ülgür Gökhan, valilik, belediye, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi (ÇOMÜ) ile Ticaret ve Sanayi Odası’nca (ÇTSO) düzenlenen festivalin kordonboyundaki açılışında yaptığı konuşmada, kentin bu zamana kadar hep savaşlarla anıldığını söylemiş ve barışa olan özlemi dile getirmiştir. Gökhan, Çanakkale’nin artık böyle anılmak istemediğini ifade ederek, "Çanakkale Savaşları'nın 100. yıl dönümüne geldiğimizde kentin barışla anılmasına karar verdik. 'Barışın kenti' sloganımız 100. yılda daha da pekişmeli, dünyaya buranın bir barış kenti olduğunu ilan etmemiz, bunu göstermemiz gerekir" diye konuşmuştur (<http://www.5kitahaber.com/>, 2015). Festivalde barış temalı şarkılar söylenmiş, savaş şehri olarak anılan Çanakkale, müzikle barış isteğini dile getirmiştir.

Etkili İletişim Aracı Olarak Sanatın Barış İletisi

İletişim, bir verici ve bir alıcı arasında bilgi, düşünce, duygu ve görüşlerin alınıp verilmesini kapsayan bir süreçtir. İnsanlar arasında gerçekleşen iletişimde, insanın karakteri de iletişim sürecine yansımakta, bu yolla değişik iletişim biçimleri ortaya çıkmaktadır. Bir iletişim sürecinin olumlu biçimde sonuçlanması da, iletilerin doğru kodlanmasına, doğru

aktarım ve doğru geribeslemeye bağlıdır. İnsanlar tarih boyunca, düşüncelerini ve duygularını başkalarına aktarabilecekleri her türlü yolu kullanarak iletişim kurmuşlar, değişik iletişim araçlarıyla yaşamlarını düzenlemişler ve güzelleştirmişlerdir. Sanat, insan deneyiminin ortaya koyduğu en etkili iletişim araçlarından biri olmuştur (Broockman, 2014: 309). Sanat, her dönem kendi çağının sorunlarını ve çözüm önerilerini dile getirirken, çatışmaların yoğun olarak yaşandığı modern çağda da insanların barış özelemlerini dile getirmiş, barışa vurgu yapmıştır.

Sanat, iletişim sürecinin ortasında yer alan ve verici unsurla alıcı unsurun arasında ileti taşıma işlevini üstlenen araç olarak rol oynamakta ve çok değişik biçimlerde kodladığı iletilerini bazen yüzlerce bazen milyonlarca kişiye iletebilmektedir (Schaffner ve Zabar, 2010: 339). Sanatın geleneksel masum karakteri ve çok kimseye güzel görünen estetik yanı iletilerini daha kolay ve daha çok kişiye aktarmasını sağlamaktadır (Bequette ve Brennan, 2008: 336). Barışın sanat aracılığıyla aktarılması ve barış iletilerinin geniş kitlelere sanat aracılığıyla anlatılması bu nedenle etkili olmaktadır.

Tarihte çok sayıda kişi barışı sağlamak ve anlatmak için çaba göstermiş, çatışma ve savaş durumlarında çok sayıda barış anlaşması veya sözleşmesi yapılmıştır. Bazen ordu komutanları arasında yapılan antlaşmalar bazen devlet başkanlarınca imzalanmış, bazen de elçiler barış sözleşmelerine imza atmışlardır (Mattes ve Vonnahme, 2010: 932). Modern çağlarda savaşların artması üzerine dünya barışını sağlamak amacıyla uluslararası bir örgütün kurulması çabaları gündeme gelmişse de, bu düşünce gerçekleşmemiştir (Pevehouse ve Russett, 2006: 983). Savaşların durdurulması ve barışın egemen olması düşüncesi yine sanatçıların çabaları ve sanatçıların savaş isteyen güç sahiplerini yönlendirmesi yoluyla gerçekleşme olanağı bulmuştur. Ancak savaş yanlıları her zaman daha güçlü olmuşlardır.

Sanatta barış teması konusu anıldığında ilk akla gelen örneklerin başında Pablo Picasso'nun Barış Güvercini'dir. Picasso 1949 yılında, üyesi olduğu Komünist partisinin siparişi üzerine Barış Güvercini'ni yapmıştır ve o günden bugüne beyaz güvercin barışın simgesi olarak kullanılmaktadır. Ancak daha öncesinden bu yana da barış hep sanatın teması olmuştur (Fallon, 2009: 186). Savaşa şiddetle karşı çıkan ve her yapıtında barışı dile getiren sanatçılardan biri de Nazım Hikmet'tir. Hiroşima şiirinden "Bilinmeyen Mektup"a kadar barışı türlü biçimlerde anlatan Nazım Hikmet, "Barış Şairi" sıfatını almayı da hak etmektedir (<http://www.haber10.com/>, 2015). Barış, insancıl yaklaşımlarla düşünmeyi ve üretmeyi yaşam biçimi olarak benimsemiş insanların, özellikle de sanatçıların temel materyali olmuştur.

Barışı ne kadar çok gündemde tutarlarsa, insanları ve çatışma isteyenleri o kadar çok barışa yaklaştıracaklarına inanan sanatçılar, gerek klasik yöntem ve araçlarla, gerekse modern yöntem ve araçlarla sürekli barış konusunu ele almışlardır. Bu kapsamda barışı, tiyatro oyunlarından popüler şarkılara, modern danslardan grafik tasarımlara kadar çok çeşitli yollarla anlatmışlardır (Anderson, 2002: 33). Dünyadaki şiddetli sıcak çatışma ve savaş ortamında insanların en çok gereksinim duydukları şey olan barış, sanatın aktardığı çekici iletilerle çok sayıda insanın da ilgisini çekmekte, beğenisini kazanmaktadır.

Barış düşüncesi ilk insanlardan bu yana geliştirilmeye çalışılmış, doğayı ve insanı seven insanlar arasında bir yaklaşım olarak yerleşmiş ve yaşam biçimine dönüşmüştür. Barışı bir yaşam biçimi olarak seçen insanlar, yazıdan sese kadar iletişim araçlarını da barışçıl biçimde kullanmışlar, iletilerine barışçıl anlamlar ve estetik biçimler yüklemişlerdir (Queshiba, 1992: 116). Yaşamı daha güzel anlatımlarla anlatmak ve toplumsal sorunlara çözümler bulmak kaygısıyla yaşayan ve sanat dürtüsü bulunan insanlar da barışı daha düşünsel açıdan ele almış ve insanların düşün ve duygu dünyalarına daha çok etki

bırakabilecek yapıtlarla barışı anlatmışlardır (McCarthy, 2010: 31). Barış kaygısı sanatçıları yönlendirip motive ederken, sanatçılardaki barışa sanat aracılığıyla erişebilme inancı da sanatçılara güç vermiştir.

Nietzsche'nin “hiç bir zaman barış yoktur, çünkü barış zamanı canavar kendi kendine saldırır” nitelmesine rağmen, “sanat, şiddeti ortadan kaldırmalıdır, yalnız o yapabilir bunu” diye düşünen sanatçılar sanata başvurarak dünyadaki şiddet sorununu çözmeye çalışmaktadır (Morris, 2002: 63). Yaratıcı sanatın, savaş yıkıcılığına karşı durmasına örnek teşkil eden Albert Camus Alman Nazilerinin Fransa'yı işgal ettiği dönemde kaleme aldığı ‘Bir Alman Dosta Mektupları’nda savaş kışkırtıcılığına karşın halkların dostluğunu yüceltirken, barışı getirebilecek en güçlü aracın da sanat olduğunu vurgulamıştır (Silva, 2008: 351). Bilinen düşünürler ve sanatçılar her zaman barışı savunurken, değişik biçimlerde ve bazen insanları rahatsız edecek bazen de hoş gelecek biçimde barışın yollarını göstermişlerdir.

Barış her zaman, temel amacı sorun çözmek olan sanatın konusu olmuştur. Tarih boyunca savaş dönemleri daha çok olduğu için insanlar barışa daha çok ihtiyaç duymuş bu nedenle sanatçılar barışı daha çok tema olarak ele almışlardır (Savage, 2010: 12). İnsanın içine ferahlık veren peyzaj konulu tablolar ışıklarla bezenmiş manzaralar ışıltılı göller kuşların kanat çırdığı mavi gökyüzü çiçek bahçeleri ve daha başka insana huzur duygusu veren görüntüler barış adına yapılmış eserlerdir. Coşkulu veya dinlendirici besteler insanı romantizme sürükleyen şiirler estetik kavramının somutlaşmış örneği hayranlık uyandıran heykeller izleyenleri uçma hissiyle kavrayan sahne gösterileri hep barışı anlatmak amacıyla somutlaştırılmış sanat yapıtlarıdır. Sanat, iletmek istediği temayı bazen doğrudan anlatırken, bazen de dolaylı yollara başvurmaktadır (Klein, 2008: 374). Her durumda insanları kendine çekmeyi becerebilen sanatçının dahice yaklaşımı, barışı anlatmak için de en çarpıcı ve vurgulayıcı yolları bulabilmektedir.

Jean Paul Sartre içindeki bitmez enerjiyi yazarak açığa çıkarmış, yazarken enerjisinin şiddet olarak ortaya çıkmasına engel olurken, dünyanın da yetkin sanat ve düşünsel yapıtlarına imza atmıştır. Kimi zamanlar “anarşist” olarak nitelenen Sartre, insanları sürekli düşünmeye ve üretmeye çağıran yaklaşımıyla barışa vurgu yapmıştır. Sartre'a göre üreten insan şiddetten uzak kalır ve barışa daha çok yaklaşır (Machado, 2008: 259). Sinema tarihinin en barışçıl sanatçılarından başında gelen Charlie Chaplin, her filminde barış vurguları yaparken, “Büyük Diktatör” adlı filminde barışı açıkça ve haykırarak dile getirmiştir. Chaplin'in barış iletileri halklar kadar yöneticiler üzerinde bile etkili olmuştur (Baker, 2008: 440). 100 yılı aşkın bir süredir yaşayan Charlie Chaplin Sineması barış temasının en etkili biçimde aktarıldığı sanatların başında gelmektedir.

Japon Sineması'nın yetkin yönetmenlerinden Akira Kurosawa'nın 1985 yılında çektiği Ran adlı film, iktidar savaşlarının ardından savaşın hiçbir işe yaramadığını, dünyadaki hiçbir şeyin uğruna savaşmaya değmediğini anlatan epik bir filmidir. Kurosawa, yıllarca süren iktidar ve mülk savaşlarının ardından kimsenin kazançlı çıkmadığını, herkesin kaybettiğini göstererek barışa önemli bir vurgu yapmıştır (<http://unutulmazfilmler.co/>, 2016). Diğer

filmlerinde de türlü biçimlerde barışa vurgu yapan Kurosawa, özellikle çatışmanın anlamsızlığı üzerinde durmaktadır.

Başta savaşların çok yoğun yaşandığı dönemler olmak üzere, tarihin hemen her döneminde barışa gereksinim duyan insanlar barış özelemlerini sanat yapıtları üretmek üzere ortaya koymuşlar, öncelikle resim olmak üzere heykel, tiyatro, bale, sinema, kaligrafi ve daha pek çok dalda barış tema olarak seçilmiştir (Leeuwin, 2000: 268). Yeniden Doğu anlamında gelişen Rönesans sanatında, özgürlüğün yanı sıra savaş karşıtlığı da sanat yapıtlarına konu olmuş, dönem sanatçıları insanların özlem duyduğu güzel dünyalar betimleyerek barışa vurgu yapmışlardır. Göz alıcı manzara resimleri, ince kıvrımlarla bezeli yetkin insan heykelleri, insanı sürekli huzura ve güzele çağıran şiirler Rönesans'ın barışa sunduğu katkılardır (Dempsey, 2005: 415). Sanat tarihinde baştan aşağı bir devrim olarak nitelenen Rönesans, barış temalı sanatın da yeni bir evreye girdiği dönemdir.

Rönesans'tan bu yana barış tema edinen çok sayıda sanat savaşa karşı durmaya çalışırken, savaş yanlıları da boş durmamış, savaş nedenleri ve araçları üretmişlerdir. Eduardo Galeano'nun, "Günümüzün tepetaklak olmuş, tersine dünyasında evrensel barışı en çok gözeten ülkeler en çok silah üreten ve diğer ülkelere en çok silah satan ülkelerdir; en itibarlı bankalar en çok uyuşturucu parası aklayan ve en çok çalıntı para saklayan bankalardır; en başarılı endüstriler gezegeni en çok zehirleyenlerdir; çevrenin korunması onu yok eden şirketlerin en parlak işidir; en kısa zamanda en çok insanı öldürenler, en az işle en çok parayı kazananlar (kapitalizmin altın kuralları) ve doğayı en ucuza en fazla yok edenler dokunulmazlık ve kutlamayı hak ederler" diyerek modern çağın şiddet gerçeğini açıklarken, sanatçıların çabaları büyük ölçüde barış yönünde yönelmektedir (Galeano, 2004: 57). Belirli kişi, grup ve devletlerin çıkarları doğrultusunda artan şiddet ve savaşlara karşı sanatçıların gücü yeterli olmamakla birlikte, tüm sanat çalışmaları, 21. yüzyılın en büyük sorunu olan barış ihtiyacı üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Kanadalı sanatçı Louise Ladouceur, açtığı çok sayıda grafik ve resim sergisinde barış temasını ele almış; barışı çizgiler ve renklerle anlatmıştır. Ladouceur, resim ve grafik çalışmalarının yanı sıra, makale ve yazılarıyla da barışı anlatmaya çalışmış, bir barış elçisi olarak sürdürdüğü çalışmalarını her alanda gerçekleştirmiştir (Ladouceur, 2012, 279). Barış temel ilke olarak benimsemiş sanatçılar sanatın çok değişik dallarında yapıt üretebilmekte, barış çağrısı yapabilmektedir.

Sanat, modern çağda da barışı anlatmak için etkili bir araç olarak kullanılmış, modern sanat yöntemleriyle dünyanın her yerinde geniş kitlelere seslenilmiştir. Birleşmiş Milletler ve Uyum ve Barış Vakfı tarafından Şubat 2012'de düzenlenen etkinlikte, yalnızca çocukların katılabildiği barış konulu sanat yapıtları etkinliği düzenlenmiştir. Özellikle nükleer savaş konusuna dikkat çekilen etkinlikte, çizimden yağlıboya resme kadar çok değişik dallarda sanat yapıtı barış özlemi içindeki insanlarla buluşturulmuştur (<http://www.unartforpeace.org/>,

2016). Barış konulu etkinlikte çocukların yer alması, etkinliğe ve barışa olan ilgiyi daha da arttırmıştır.

Amerikalı fotoğraf sanatçısı Emma Stolarski, Ocak 2016'da Hindistan'da düzenlediği çalıştayda insan haklarına ve barışa vurgu yapmış, dünyanın değişik yerlerindeki barış ihlallerini ve barışa özlemi fotoğraflarla anlatmıştır (<http://www.artworksprojects.org/>, 2016). Başta Orta Doğu olmak üzere dünyanın pek çok yerindeki savaşları ve çatışmaları ve bu arada insanların mağduriyetini çarpıcı fotoğraflarla yansıtan Stolarski, tüm fotoğraflarında barış özlemini dile getirmektedir.

Sonuç

İnsanlık tarihinin büyük bölümü savaş ve çatışmalarla geçmiş, yaşanan şiddet sayısız kişiyi mağdur etmiş, pek çok kişide yaşam kaygıları oluşturmuştur. Bazı dönemlerde savaşlara ve çatışmalara çözüm bulma, barışı sağlama çabaları olsa da, insanlardaki çıkar düşüncesi, sahip olma ve egemenlik kurma kaygıları, ilkel hırs ve çabalar şiddeti ve çatışmaları durdurmaya yetmemiştir. İlk çağlarda da savaşan insan, uygarlığı ürettiğini iddia ettiği modern çağlarda da savaşmakta, insanlar modern çağda da en çok barışa gereksinim duymaktadır.

Mağaralardaki duvar resimlerinden modern danslara kadar tarihin her evresinde sanat kapsamında anlatılan şiddet, çatışmalar, savaş ve bunun karşıtı olan barış ve güzel yaşama konusu çağlar boyunca tüm sanatçıların temel kaygısı olmuştur. Başlıca amacı sorun çözmek olan sanat en çok barışı sağlamak için çaba harcamış, barışı çağrıştıran göz alıcı peyzaj görüntülerinden ırkçılık karşıtı fotoğraf ve şarkılara kadar değişik yollarla barışı anlatmaya çalışmıştır. Sanatçıların özenli çabaları, düşünce ve duyguların dikkatlice kodlayarak çekici biçimde insanlara aktarmaları da etkili olmuş, insanlar sanatçıların iletilerini alabilmişlerdir. Sanatçıların barış çabaları tüm insanlar üzerinde etkili olmasa da, pek çok insanın barış konusunda istekleri ve çabaları artmıştır.

Picasso'dan Charlie Chaplin'e, Nietzsche'den Nazım Hikmet'e kadar pek çok sanatçı, değişik yollarla sanatı anlatmaya çalışmış, yapıtları klasikleşmiş ve insanlar üzerinde etki bırakmıştır. Egemenliği ele geçirme, daha çok kazanç sağlama amacıyla yaşayan şiddet ve savaş yanlıları her zaman daha çok söz sahibi olsa da, barış yanlıları da bir araya gelerek güç sahibi olabilmişlerdir. Ancak hiçbir araç barışı, sanat kadar insancıl ve çekici biçimde anlatamamış, sanatın diliyle anlatılan barış daha etkili ve kalıcı olmuştur. Bölgesel çatışmaların durması ve küresel barışın sağlanması için yaşamın her alanında sanata daha çok yer verilmeli ve sanatçılar daha çok önemsenmelidir.

Özellikle modern çağda, geniş kitlelere insancıl iletiler aktarmak için sanatın gücü yadsınmamaktadır. Sanat, dünyadaki herkese, etkili biçimde ulaşabilecek ve anlaşılacak

bir iletişim dilidir. Bu nedenle sanatçıların daha çok desteklenerek barış konulu sanat üretiminde ve etkinliğinde bulunması, dünya barışını da kolaylaştırabilecek etken olarak görünmektedir.

KAYNAKLAR

Anderson, T. (2002). Mandala: Constructing Peace through Art. *Art Education*, 55 (3). 33-39.

Baker, G. (2008). Latin American Baroque: Performance as a Post-Colonial Act?. *Early Music*, 36 (3), 441-448.

Bequette, J. W. ve Brennan, C. (2008). Advancing "Media Arts" Education in "Visual Arts" Classrooms: Addressing Policy Ambiguities and Gaps in Art Teacher Preparation. *Studies in Art Education*, 49 (4), 328-342.

Broockman, D. E. (2014). Distorted Communication, Unequal Representation: Constituents Communicate Less to Representatives Not of Their Race. *American Journal of Political Science*, 58 (2), 307-321.

Cassidy, B. (2012). Artists and Diplomacy in Late Medieval Tuscany: The Case of Giotto, Simone Martini, Andrea Pisano, and Others. *Gesta*, 51, (2), 91-110.

Dempsey, C. (2005). Response: "Historia" and Anachronism in Renaissance Art. *The Art Bulletin*, 87 (3), 416-421.

Fallon, R. (2009). "Birds, Beasts, and Bombs in Messiaen's Cold War Mass". *The Journal of Musicology*, 26 (2), 175-204.

Galeano, E. (2004). *Tepetaklak*. Çev. Bülent Kale. İstanbul: Çitlembik Yayınları.

<http://www.artworksprojects.org/our-projects/women-between-war-and-peace/>. 15.02.2016.

<http://www.gozlemgazetesi.com/>. "Karşıyaka'da festival zamanı: Ana tema barış!".

http://www.gozlemgazetesi.com/HaberDetay/265/124352/karsiyakada-festival-zamani-ana-tema-baris.html#.VmW_7dLhDDc. 09.12.2015.

<http://www.haberler.com/>. "İstanbul Şehir Tiyatroları Perdelerini 'Barış' Temasıyla 7 Ekim'de Açıyor". <http://www.haberler.com/istanbul-sehir-tiyatrolari-perdelerini-baris-7740235-haberi/>. 09.12.2015.

<http://www.tarihiyarimada.org/festival>. ""Küçük Hafler Büyük Düşler" İstanbul 3.Uluslararası Çocuk ve Gençlik Tiyatroları Festivali".

<http://www.tarihiyarimada.org/festival>. 09.12.2015.

<http://www.5kitahaber.com/>. "100. Yıla Barış Şarkıları Festivali'nde 'Barış' teması!".

<http://www.5kitahaber.com/kultur-sanat/100-yila-baris-sarkilari-festivali-nde-baris-temasi-h46577.html>. 09.12.2015.

<http://www.haber10.com/>. “İşte Nazım Hikmet'in barış mektubu”.

http://www.haber10.com/yasam/iste_nazim_hikmetin_baris_mektubu-427164.
09.12.2015.

<http://www.unartforpeace.org/rules>. 15.02.2016.

<http://unutulmazfilmler.co/ran-1985.html>. 15.02.2016.

Klein, S. R. (2008). The Use of Dispositions in Preservice Art Teacher Evaluation. *Studies in Art Education*, 49 (4), 375-380.

Ladouceur, L. (2012). *Dramatic Licence: Translating Theatre from One Official Language to the Other in Canada*. Edmonton: The University of Alberta Press.

Leeuwin, E. W. (2000). 'The Arts of Peace': Thomas H. Mawson's Gardens at the Peace Palace, the Hague. *Garden History*, 28 (2), 262-276.

Litwack, L. F. (2009). "Fight the Power!" The Legacy of the Civil Rights Movement. *The Journal of Southern History*, 75 (1), 3-28.

Machado, R. P. (2008). Nothingness and the Work of Art: A Comparative Approach to Existential Phenomenology and the Ontological Foundation of Aesthetics. *Philosophy East and West*, 58 (2), 244-266.

Mattes, M. ve Vonnahme, G. (2010). Contracting for Peace: Do Nonaggression Pacts Reduce Conflict?. *The Journal of Politics*, 72 (4), 925-938.

McCarthy, D. (2010). David Smith's Spectres of War and Peace. *Art Journal*, 69 (3), 20-39.

Morris, C. (2002). 'Alienated from His Own Being': Nietzsche, Bayreuth and the Problem of Identity. *Journal of the Royal Musical Association*, 127 (1), 44-71.

Öktem, G. (2015). “Barış ve dostluk festivali başlıyor”. <http://www.milliyet.com.tr/baris-ve-dostluk-festivali-basliyor-gundem-2095188/>. 09.12.2015.

Pevehouse, J. ve Russett, B. (2006). Democratic International Governmental Organizations Promote Peace. *International Organization*, 60 (4), 969-1000.

Queshiba, M. (1992). *The Art of Peace*. Boston; Shambhala Publications.

Quntar, S. A. ve Hanson, K. ve Daniels, B. I. ve Wegener, C. (2015). Responding to a Cultural Heritage Crisis: The Example of the Safeguarding the Heritage of Syria and Iraq Project. *Near Eastern Archaeology*, 78 (3) Special Issue: The Cultural Heritage Crisis in the Middle East, 154-160.

Savage, K. (2010). The Obsolescence of Sculpture. *American Art*, 24 (1), 9-14.

Schaffner, C. V. A. ve Zabar, L. (2010). The Founding and Design of William Merritt Chase's Shinnecock Hills Summer School of Art and the Art Village. *Winterthur Portfolio*, 44 (4), 303-350.

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ
Sayı: 55 Mayıs - Haziran 2016
Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi
ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN
<http://www.akademikbakis.org>

Silva, F. R. (2008). Nanoscale and Painting. *Leonardo*, 41 (4), 350-354, 341.

Taylor, A. J. (2012). Unstable Motives: Propaganda, Politics, and the Late Work of Alexander Calder. *American Art*, 26 (1), 24-47.